beatitudinē: eſt potiꝰ ꝓſūptionis ꝗ̄ꝫ ſpei. Exēplū. Btūs Bernardꝰ tēt' in viſione adꝰ iudiciū / deſperare noluit: diabolo paſſiōez xp̄i obijciēdo. Remediū eſt: videre chriſtū crucifixū cū iclinato capite: ⁊ extēſis brachijs ad miſerendū: ⁊ ad ſuſcipiendū. Exēplum de ꝓdigo filio in euangelio.

Taciturnitas tenet: id eſt ſilentiū: cum q̄s ab ocioſis verbis: et interdū etiā a licitis linguā ſuā refrenat. Exempliū. Agathon ꝑ tres ānos lapidem ī ore ſuo portauit: vt ſilentium diſceret.

Veritas: eſt idem in ore ⁊ ope exhibere: qđ habet in corde: ⁊ poteſt vocari ſimplicitas.

Xp̄ianitas. vide ſupra: Fides.

Zelus aīaꝝ. vide ſupra: Caritas ꝓximi. Sic multe ꝟtutes alie ꝑn̄t ſub illis comprehendi.

De via Admiratiua: Johānis Gerſon Capitulum ſeptimum.

Reformatꝰ iā in ſe ꝑ ꝟtutū exēpla animꝰ: poterit iam ſe mundius et purius eleuare ad cognoſcendum creatorem ſuū: Primo per admirationē. Que nō debꝫ eē incredulitatis: ſ venerationis et credulitatis. Vn̄ quis attendendo ea q̄ app̄hendere nō poteſt: ꝓijciat ſe ꝓfunda reuerentia: ſtupendo tam magnū et excelſum ſuū creatorem. Vn̄ admiratiue meditando / q̄rat a ſe: vnde habeat ortū tanta magnitudo vniuerſi: ſcꝫ celum: terra: ſol: ⁊ luna: et cetera: Es ne tu deus meus? Et reſpondebūt omnes: Nō. Sed ipſe fecit nos: et nō ipſi nos: ſecundum pſ̄. Quo audito dicat: Quis eſt deus meus? Eſt ne potēs? Et audit ſcripturā:

Poteſtas eiꝰ a mari vſqꝫ ad mare. Et iterū: Ipſe eſt qui celoꝝ continet thronū: ⁊ abyſſos intuetur: mōtes ponderat: ⁊ terraꝫ palmo cōcludit ⁊c. Querat ꝯſequenter: Eſt ne pulcher? Et audit ſcripturam dicentē ſibi: Pulchritudinē eiꝰ ſol ⁊ luna mirātur. Ipſe eñ eſt in quē deſiderant angeli ꝓſpicere. Et iteꝝ: Specioſꝰ forma p̄ filijs hoīm. Querat ꝯſeqnter: Eſt ne ſapiēs? Et audit: In eo ſūt oēs theſauri ſapiētie et ſcientie reconditi. Eſt ne diues? Reſpōdet: Domini eſt terra et plenitudo eiꝰ. Eſt ne benignus? Reſpondet: Suauis dominus vniuerſis: et miſerationes eius ſup omnia opera eius. Admirando ergo magnitudinem eius potentie: profunditatem ſapiētie: benignitatem clemētie: clamet: O altitudo diuitiaꝝ ſapiētie et ſciētie dei ⁊c. Illi mihi adherere bonū eſt: ⁊ ponere in eo ſpē meā. Pro quo ſciendum ꝙ in hac materia debet eſſe admiratio venerationis. Et quicquid non poterit cape ratio: capiat fides. Pro exēplo: vide infra. Hic ſingulis dictionibꝰ ſeqnt alphabeti p̄ponat: Mirare.

Amoroſiſſimam in trinitate conſubſtantialitatem. De qua profundiſſime inter cetera dicit Bonauentura: ꝙ bonum eſt ſui diffuſiuum. Et ſūme bonum: eſt ſui ſumme diffuſiuū. Que diffuſio non eſſet ſū-

Mirare ma: niſi eſſet conſubſtantialis ⁊ coeterna. Quia igitur pater ē ſūme bonus: ſūme ſe cōmunicat: generando filiū: cōicando ſummā ꝯſubſtātialitatē ſuaꝫ ⁊ coeternitatē ac coequalitatē: Quā ſi nō cōicaret: nō ſumme ſe diffuſiſſet: Quia adhuc amplꝰ potuiſſet. Qui p̄t cape capiat: Qui nō p̄t cape credat.

Benedictã coeťnitatē in ťnitate. De qua btūs Augꝰ
adducit aliqualem ſilitudinē de igne. Unde cꝫ cito
eſt ignis: tam cito de eo ꝓcedit fulgoꝛ ꝛ caloꝛ. Po/
naẗ ergo ꝙ aliqs ignis fuerit ab eťno: tūc ſimul ab
eterno fuit fulgoꝛ et caloꝛ: Et tamen fulgoꝛ et caloꝛ
ꝓcederent ab igne: et nō ignis ab illis.
Coopertiſſimã ꝛ occultiſſimã ꝛ incōpꝛehēſibilē incir
cūſcriptibilitatē ꝛ imēſitatē deitatꝭ. De hoc Gre/
goꝛꝰ in .iiij. dialogoꝝ. Uide: id ē ꝯtēplare vł mira/
re creantē ꝛ regentē: implentē ꝛ circūplectētē: trāſ/
cēdētem ꝛ ſuſtētātem: īcircūſcriptū ꝛ īuiſibilē deū.
Digniſſimã illã exiſtētiã aut eſſentiã deitatis: qua ſo/
lus fuit anteꝗ̄ creauit oīa: ſibiꝑ̄i ab eťno ſufficiēs:
Mirare nulliꝰ indigēs. De q̄ quidã meditatoꝛ dič: Medi/
tare cū deus fuerit ſolꝰ: vbi tūc vanagloꝛia hoīm:
ꝛ demonū dolus. Sic vero oīa diſces ꝑuipēdere.
Excellentiſſimã eiꝰ oīpotētiã. De qua dꝛ: Oīa qcū/
ꝙ voluit dn̄s fecit: Mirare: Un̄ tāta mľtitudo cre/
aturaꝝ eſſet: niſi ille potētiſſimꝰ eas cōdidiſſet.
Famoſiſſimã eiꝰ ſapiētiã: qua totū vniuerſum ex ni/
hilo creauit: vbi recepit tantam molem montium:
tantã mľtitudinē lapidum: vbi vidit pꝛius exēplar
celi et ťre. Et qūo artifex faciet illa: q̄ nūꝗ̄ ꝓceſſeꝛt
in exēplari. Mirare: ꝙ tã ſapiēter oīa gubernat: at/
tīgēs a fine vſꝙ ad finē foꝛtiť ꝛ diſponēſ oīa ſuauiť.
Gratioſiſſimã illã bonitatem: qua tot et tantꝭ creatu/
ris cōicare voluit eſſe: viuere: et intelligere: q̄ ꝑfec/
tiſſimꝰ fuit: nullius indigens. Un̄ eñ tātus decoꝛ
creaturaꝝ et vtilitas earū: ꝙ diligentibꝰ deū oīa co
operanť in bonū: niſi ab illo fonte ſūmo bono.

Humanā ſublimatiōez: q̄ hoiez de puluere factū in paradiſum cōſtituit: ⁊ oīa ei ſubdidit: volucres celi: et piſces maris: et oīa que ſunt: pſunt ei aut fuiūt. Quod etiā admirat̄ Dauid dicēdo: Quid ē homo q̄ memor es eius:

Infectionē toti⁹ hūane creature: qd̄ per pctm̄ Ade in totū gen⁹ hūanū per pctm̄ originale diffuſū eſt. Sz admiratio tollit̄: qr in ſimili: Paſta īfecta: omnes panes ex eadē farina decocti: infecti ſunt.

Cariſſimā illā tolerationem: qua primos pentes inobediētes dn̄s nō ānihilauit: et alios loco ipoꝝ creauit: qd̄ facillimū ei fuiſſet. Sed tolerando veſtiuit pelliciꝭ: et ad locū penitētie in hāc terrā dimiſit.

Letiſſimū cōſiliū t̄nitat̄: ſup incarnatiōe filij dei. De q̄ Dauid dicit: Miſericordia ⁊ veritas obuiauerūt ſibi ⁊c. Btūs Aug⁹ in meditationib⁹ ſuis dicit: q̄ nō potuit ſatiari dulcedine animoꝝ: admirādo cōſiliū incarnationis: Qr tanta maieſtas: tantaz habuit caritatem ad hominem.

Mirare

Mirandam vnionem deitatis et humanitatis: quomodo ſūmū cū imo: eternū cū tēporali: hoc eſt cū homine ſexto die formato: perfectiſſimū cū defectuoſo: vniri voluit.

Nobiliſſimā deitatis tantā humilitatē: q̄ defect⁹ noſtros in ſe ſuſcepit: ſcz famē: ſitim: calorē: frigus: timorē: dolorē: pauptatem: īfirmitatē: triſticiā: et ſic de alijs. Et demū quod plus eſt mirandū: mortem turpiſſimā. Qd̄ admirans ecclia in hymno canit: Que te vicit clemētia ⁊c. Et de ſacramēto eukariſtie canit eccleſia: O res mirabilis: manducat dn̄m

pauper ſeruus ꝛ hũilis. In quo ꝑncipalit᷑ tria ſũt miranda. Primo: ꝙ tãta maieſtas ſub tam modica ſpecie cõtinet᷑. Secũdo: ꝙ idẽ corpꝰ ſit in diuerſis locis. Tertio: ꝙ fracta hoſtia ĩteger chriſtꝰ ſub q̃libet particula perſeuerat.

Ordinẽ vniuerſoꝝ: ꝙ tam cito et faciliter facta ſunt: et ita ordinata ſcḋm ſituationẽ et ordinationẽ ſupioritatis et inferioritatis: nobilitatꝫ aeris: fecũditatꝫ terre. De origine mũdi q̄ cepit creatione: et currit per tp̄a nature: legiſ ꝛ gratie: ꝛ cõſũmabit᷑ iudicio.

Pulchritudinẽ vniuerſi: ſcḋm varietatẽ luminũ: figurarũ: ꝛ coloꝝ. Quãta ſideꝝ multitudine decoratũ ẽ celũ. q̄ƺta varietate auiũ aer. q̄ƺta piſciũ diuerſitate aque. q̄ƺta metalloꝝ: ſcꝫ auri/ ꝛ argenti/ ꝛ gẽmaꝝ diuerſitate mõtes. quãta varietate plantaꝝ/ arboꝝ/ ꝛ herbaꝝ ſilue ꝛ valles. quãta diuerſitate aĩalium ſcḋm diuerſitatẽ generalem/ ſpecialem/ ꝛ indiuidualem: decorata eſt terra.

Mirare

Quietẽ quã oĩa appetũt: quõ oĩa ad locũ ſuũ tendũt. leue ſurſũ: graue deorſũ. Aues turbate fugiũt ſurſũꝫ. piſces fugiũt in ꝓfundũ aquarum. beſtie ad ſiluas. reptilia ſerpẽtes ac mures ad cauernas terre. Mira res eſt: quõ diuerſa loca pro ſui ꝯſeruatiõe ex naturali inſtictu petũt. Et quõ q̄libet ſpecies ſibi adheret. Grues ſimul volãt. Lupi ſimul currũt. Et etiã ſciunt tempora ſua pariendi et quieſcendi. Et loca caloris et frigoris. Sicut hirundines: que preueniunt tempus frigoris petendo regiones calidas. Mirabilis deꝰ in creaturis ſuis. Uide formicã. vix videri p̄t: et habet tot ocl̄os: ꝛ tot pedes: et

caput: et corpus: Sicut equus sentit et laborat.
Resolutionem animaliũ in t̃ram de qua facta sunt. Jam hõ mihi loq̃tur: sentit: ⁊ ĩtelligit: mãdat: regnat: et terret alios: subito resoluitur in terram et puluerẽ: vbi nõ est vox necꝫ sensus. Et iterꝫ de t̃ra surget hõ viuus sentiẽs et intelligẽs ⁊c. Mirũ nobis. Sꝫ q̃d mirũ illi q̃ oĩa q̃cũqꝫ voluit fecit? Qd admirat̃ Psalmista dicens: Quã magnificata sũt opera tua domine ⁊c.
Semialẽ ꝟtutẽ. Cuiꝰ tanta et tã mirabilis est mltitudo et abũdantia formaꝝ: ꝫm rõnes seminales in rebus. Terra em̃ tot herbas: tã diuersas ⁊ vtiles ⁊ medicinales: de se ꝓducit. Miram̃ vñ habꝫ illam potẽtiã. Jtẽ videmꝰ minutissimũ granũ semis de q̃
Mirare ꝓducitur magna arbor. Ubi habuit granum tot ramos: tot folia: tot fructus? Certe mirabilis deus in creaturis suis.
Trutinationẽ/librationem vniuersorũ/q̃ omne qd ẽ: illd aut ẽ suba: aut accidẽs. Juxta illud: Sũmꝰ Aristoteles trutinando cacumina mundi. Jn duo diuisit: quicq̃d in orbe fuit. Jtẽ oĩa ꝯstituta sũt sb numero: põdere ⁊ mẽsura: vt dic̃ sapiẽs Salomõ. Numero: res distĩguũt̃. põdere: situãt̃. mẽsura: limitãt̃. Et tñ mltiplicit̃ res distĩguũt̃. Pria differẽtia rerũ. Quedã hñt eẽ: vt lapides. Quedã eẽ ⁊ viuere: vt bruta. Quedã habẽt eẽ viuere ⁊ ĩtelligere: vt angeli et hoĩes. Secũda differẽtia. Quedaꝫ sũt mutabilia ⁊ corruptibilia: vt t̃restria. Quedã sunt ĩmutabilia ⁊ incorruptibilia: vt sunt supercelestia. Quedã corp̃alia. Quedã sp̃ualia. Quedã simlr̃ ⁊c.

Ex ijs collige creatorē illoꝝ potētiſſimū: ſapiētiſſi-
mum: ⁊ optimū: trinū: ⁊ vnū. Et qui ijs cōſiderat
nō excitatur ad cognoſcēdū ſuū creatorē: cecus ē:
ſurdus: mutus: et ſtult⁹. Cognouit em̄ bos poſſeſ-
ſorē ſuū: et aſin⁹ ꝑſepe dn̄i ſui. Ille aūt non vult in-
telligere creatorē ſuū.

Utilitatem: durabilitatē: et firmitatem reruꝫ. Nihil
em̄ in rerū natura fruſtra. Quia de⁹ et natura nihil
faciūt fruſtra. Vn̄ ſol et luna diſtinguūt nobis tē-
pora. Inde ſcim⁹ qn̄ dies eſt: et qn̄ eſt nox. Et de
durabilitate ſol' videm⁹ iā ꝙ pl⁹ ꝙ̄ ꝑ ſex milia āno-
rū volut⁹ ē ⁊ mot⁹: ⁊ nō deficit. Nā vt vult Aug⁹.
Si fuiſſet rota artificis terreni: milleſies fracta fu-
iſſet. Et quō ꝯtinue lucet: et non indiget ſepo. Si
Mirare fuiſſet lucerna artificis terreni: dudum extincta fu-
iſſet. Et ſi obiecer' de vtilitate: an diabol⁹ ſit vtil'?
Rn̄detur ꝙ ſic. Nonne tortor et lictor eſt vtilis in
ciuitate ꝓpter malefactores? Et in toto vniuerſo
ille tortor eſt malefactor. Item lege ꝙ̄tū vtilis fu-
it Iob: cui coronā patiētie augmentauit. Sic eni
clemētiſſim⁹ deus malo bene vtitur. Sꝫ diceres:
ꝓ q̄ ſūt dānati vtiles in īferno? Rn̄det' ad oſtēdē-
dam diuinā iuſticiā: ⁊ ad augmētādam gl'iam ſan-
ctoꝝ. Sancti em̄ videntes tot tormēta dānatoꝝ:
glorificāt deū intimius q̄ eos eripuit a tot tormē-
tis. Item obijcitur de lupis ⁊ ſerpentib⁹: et ſic de
alijs. Reſpōdet': ſi homo nō peccaſſet: omnes cre-
ature inferiores ſbditi ei fuiſſent: et ſic lupi ⁊ ſerpē-
tes obediuiſſent ei ad nutū. Sꝫ qꝛ frangēti fidē: fi-
des frange' eidē: et qꝛ hō non obediuit altiſſimo:

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

abſolute ſunt beſtie ab ei⁹ obediētia. Valēt tñ ad/
huc hoī ad terrēdū eū ne in pctō ꝑmaneat: ne foꝛ
te leſ⁹a ſerpēte: in pctō moꝛiat̄. Et ad rememoꝛā/
dā trāſgreſſionē: ꝓpt̄ quā ei illa rebellāt. Et nōne d̄
venenoſis aīalib⁹/tiriaca medicinalis conficitur.
Item dicis ad qd valent pulices q̄ nos inq̄etant.
Reſpōdet̄: valent ad hūiliādū hoīez. Cum eñ hō
tumet ſupbia: inq̄etat⁹a pulice: hūiliat ſe dicēdo:
Quid te exaltas puluis et cinis: qui pulici nō va/
ls reſiſtere. Pro indubitato ergo tene ex paucis
mlta: ꝙ oīa ſīt vtilia. Et derogaret ei⁹honoꝛi: ipm
aliqd̄ inutile creaſſe. Sz ſi tu non intelligis: dicit
tibi Aug⁹: Simile ē ſic̄ ſi vadiſ ad officinā artificiſ:
foꝛte fabꝛi aut alteri⁹: vides ibi multa inſtrumēta:
malleos: clauos: ꝛc̄. Dicis: Ad quid tanta mltitu/
do inſtrumētoꝝ. Nouit artifex: q̄ nihil ibi retinet
inutile. Sic artifex oīm deus glioſus nouit in gu/
bernatione ſua qd habeat in toto vniuerſo: ad qd
ꝯdidit: ad quid valet. Huic te ſubijce: ꝛ admirādo
magnifica: lauda: gloꝛifica: ſuperexalta: et bñdic deū
in opib⁹: dicēdo canticum: Bñdicite oīa opa dñi
domiō ꝛc̄. Itē Laudate dñm de cel' ꝛc̄. Gloſa: id
eſt date actionē laudis et admiratōis omni vari/
etate et mirabili virtute.

Mirare

Xp̄m iudicē tuū in fine ſeculi: ꝙ iudicatus: veniet iu/
dicaturus. Et vnde ei tāta ſapiētia: ꝙ cuiuſlibet
facta ita ſciet plene quecūqꝫ cogitauit: fec̄ ꝛ dixit:
ac ſi ſibi ſoli intent⁹ fuiſſet: ac ſi ſolū ad ipm reſpec/
tū habuiſſet. Et qꝫ mirabilis erit iuſticia: vbi ni/
hil boni manebit irremuneratū: et nihil mali ipu/
nitū. Certe incōphenſibilia ſūt iudicia ei⁹ et inueſ-

ſtigabiles vie illiꝰ. Et ꝗuis miranda ſunt eiꝰ iudi-
cia: tamē hoc firmiť eſt tenendū: ꝙ oīa iuſtiſſime
fecit ⁊ faciet: qꝛ ſūme bonꝰ: ⁊ nulli facit īiuriā. Et
quia dānatis nō dabit regnū: nō facit eis iniuriā:
qꝛ nihil iuris hñt in regno. Nō regula ē: Qui ni-
hil habet iurꝭ: nō pōt cauſare de īiuria. Sic nec
ego poſſē cauſare qꝛ me nō fecꝭ āgelū: qꝛ nec merui
de iure eē ẋmis. Nec poterit ꝗs ſe excuſare ꝑ ig-
norātiā. Quilibꝫ eñ hꝫ ius naturale ſcriptū in cor-
de ſuo: ⁊ cuilibꝫ īſpirauit dñs aliqđ bonū: ſiue fue-
rit paganꝰ: ſiue iudeꝰ. Et qꝛ negligētior fuit ꝓ ſa-
lute ſua: ꝗꝫ ꝓ bonis corporꝭ: ꝓ ꝗbꝰ cucurriſſet ad
diuerſas ꝑtes mūdi. Si ſe neglexit: īputet ſibi. Nec
cauſari pōt de ꝑpetuitate penaꝝ. Quia enī ꝯtra
etnū peccauit: ⁊ ꝑpetuū ꝯtēpſit: et blaſphemauit
dñm: ꝑpetua pena punietꝭ. Quia ſi ꝑpetuo blaſ-
phemaret: ⁊ ſolū tꝑaliť puniretur: maneret aliqđ
īpunitū. Etiā qꝛ ꝗ cōmittit crimen leſe maieſtatis
cōtra tꝑalem ꝑ̄ncipem: dānatur ꝑpetuo exilio. Et
ſi ꝑpetue hic viueret: ꝑpetue ſtaret ſentētia. Una
ergo gutta diuine offenſe: eſt maior omni offenſa
cōtra tꝑalem ꝑ̄ncipem: qꝛ iſte momētaneꝰ: ille ẋo
ꝑ̄nceps eternꝰ. Bñ ergo finaliť ⁊ iuſte oīa fecꝭ: facit
⁊ faciet: qđ ſi nō faceret: deꝰ nō eēt. Qui pōt capere
capiat. Qui nō pōt: credat: et admirādo veneretꝭ.

De via Peregrinatiua: Sancti Hieronymi Capitulum octauum.

ELeuata mēte ꝑ admirationē in opificē oīm:
īcidit illđ memorie noſtre ī ꝑſona redēptorꝭ
xp̄i dictū: Recordare pauꝑtatꝭ mee. Quia ꝗ